

Oversigt

over

Dansk Geologisk Forenings Møder og Ekspeditioner fra Januar til December 1944.

Mødet 31. Januar 1944.

Frk. Sophie Petersen holdt et Foredrag med Titlen: Fra Ångermanland til Bergslagen.

Derefter holdtes

Ordinær Generalforsamling.

Forsamlingen valgte Hr. C. OTTESEN til Dirigent. Efter at have konstateret, at Generalforsamlingen var lovlig indvarslet, gav Dirigenten Ordet til Formanden Hr. SIGURD HANSEN, som i Overensstemmelse med Dagsordenens første Punkt aflagde Beretning, der godkendtes. Herefter gennemgik Kassereren Hr. RICHARD BØGVAD det reviderede Regnskab, som ligeledes godkendtes af Forsamlingen.

Ved det paafølgende Valg af Formand genvalgte Hr. SIGURD HANSEN til Formand. Ved Valget af den øvrige Bestyrelse genvalgte Herrerne CHR. POULSEN, RICHARD BØGVAD, HANS CLAUSEN og THEODOR SORGENFREL. Til Revisorer valgtes Hr. E. M. NØRREGAARD og Hr. CHR. HALKIER. Under »Eventuelt« rettede Hr. SIGURD HANSEN en Tak til Hr. C. OTTESEN for 34 Aars Arbejde i Foreningen som Revisor og Dirigent.

Da ingen efter dette Indlæg ønskede Ordet, hævdede Dirigenten Generalforsamlingen.

Mødet 28. Februar 1944.

Hr. Afdelingsmeteorolog J. Sestoft holdt Foredrag om nogle førkvartære Klimaproblemer.

Mødet 27. Marts 1944.

Hr. Johs. Iversen holdt Foredrag om nogle Indikatorer for post-glaciale Klimavekslinger. M. H. t. Foredragets Indhold henvises til: *Viscum, Hedera and Ilex as Climate Indicators. A Contribution to the Study of the Post-Glacial Temperature Climate.* Geologiska Föreningens i Stockholm Förhandlingar. Bd. 66, H. 3, Side 463. Stockholm 1944.

Efter Foredraget udspandt sig en Diskussion mellem Hr. Dr. phil. H. MØLHOLM HANSEN og Foredragsholderen.

Mødet 17. April 1944.

Hr. J. P. J. Ravn holdt den i dette Hefte Side 399 trykte Mindetale over Dansk Geologisk Forenings afdøde Æresmedlem, Professor, fil. dr. K. A. GRÖNWALL.

Derefter holdt Frk. Sole Munck Foredrag om to Dolerit-Intrusioner paa Nügssuaq (Vestgrønland). M. H. t. Foredragets Indhold henvises til: On the Geology and Petrography of the West Greenland Basalt Province. Part V. Two Major Doleritic Intrusions of the Nügssuaq Peninsula, der er udkommet 1944 som Hefte Nr. 5 i Bind 137 af Meddelelser om Grønland.

21. Maj 1944. Ekspedition til Mogenstrup Aas (Sydsjælland).

Afrejse Kl. 8³⁵ fra København H. til Lov, hvor Ekspeditionens Deltagere mødtes med Lederen, Hr. S. A. ANDERSEN. Man vandrede først til Mogenstrup, hvor man efter Indtagelsen af Frokosten i Kroen besaa Skærvefabrikken og særligt studerede den ved det store Grusvaskeanlægs Virksomhed opbyggede recente Aflejringskegle af Sand og fint Grus.

Derefter tog man fat paa Gennemgangen af Aasen, idet man begyndte med Skærvefabrikken store Grave i den østligste Ende af Aasen ved Stenskov. Forholdene her præges af en Art Aaskærne med groft Materiale og Blokbestrøning paa Aasens Overflade. I de meget store Profiler saas det grove Materiale liggende i forholdsvis uforstyrrede α -Lag, Nordligst i Graven saas paa en Strækning blottet en smal, murlignende Morænelersrevle, i hvis Nærhed Sand- og Gruslagene har ret stærkt forstyrret Lejrning. Maaske findes her β -Lag.

Aasryggens ydre Konfiguration studeredes under den fortsatte Vandring forbi Fladsaa Banker til Løjetsbakker, hvor der atter var Lejlighed til at studere Aasens indre Opbygning i Gravene tilhørende Firmaet Rønnebæksholm Stenminer. De store Profiler inde midt i Aasryggen viste væsentlig finere Materiale end det i Stenskov-Profilene, liggende som α -Lag med Skraalagene hældende mod NV. Et næsten vandret og regelmæssigt liggende Lag af stenfrit Ler, der maaske kan tolkes som et Vinterlag, iagttoges paa flere Punkter liggende i Lagseriens nedre Del. Inden Nedstigningen i Graven demonstrerede Hr. SIGURD HANSEN et af Hr. H. ØDUM udfærdiget Kort over Aasen, som viser, hvilke Partier, der er dækket af Fredskov eller direkte naturfredet, hvilke Partier der allerede er bortgravede, og endelig hvilke der er prisgivet fremtidig Bortgravning.

Efter at have overskredet en Afbrydelse i Aasryggen gennemvandrede Fruens Plantage, som ligger paa et Aasstykke, der er udviklet som Planaas og østligst naar en Højde af 52,5 m o. H., men sænker sig svagt mod NV med en nærmest plan Overflade, der er stærkt gruset. Videre fulgte Nordranden af det næste Aasrygstykke, Sandbakke, der med en betydelig Bredde hæver sig til 47 m o. H. Lidt Vest for Midten af denne Aasryg studeredes de store udmærkede Profiler i et nyt stort Vejsnit,

som gennemskærer hele Bakken paa tværs. Her saas stenfrit Aassand i α -Lag bestaaende af skraalejrede Banker med Skraalagene hældende mod NV. Aasmaterialet her er saaledes endnu et Par Grader finere end i Profilerne i Løjetsbakker, hvorfor hele Aasryggen fra Stenskov til Næstved maa antages at udgøre een genetisk sammenhørende Aflejringsserie. Lag af stenfrit Ler, der observeredes paa 3 forskellige Steder, uden at man dog kunde forfølge nogen direkte Forbindelse fra Sted til Sted og tilsyneladende liggende i forskellige Niveauer opfattedes af Hr. S. A. ANDERSEN som Dele af eet enkelt Vinterlag. Herom førtes nogen Diskussion, uden at Enighed opnaaedes. Endvidere diskuteredes Bølgeslagsriller, Strømningsriller og andre Former for bølgeformig Lejring.

Til Slut demonstreredes oppe fra Aasryggen den Syd for Aasen liggende Sandflade, der tolkedes som staaende i genetisk Forbindelse med de lavere og mindre Aasstykker, der træffes Øst for Stenskov (langs Snese og Risby Aaer). Disse fjernere Aasstykker sammen med visse Dalstykker (Aasgrave) langs den store Mogenstrup Aas' Sydrend kan antages sammen med denne Sandflade at repræsentere den yngre og lavere Áfvandingsfase med Afløb til Smaalandsøen i Modsætning til den ældre Fase, hvor den store Aas opbyggedes af en i ret højt opragende Ismasser (mindst 50—60 m over Nutidens Havspejl) flydende Smeltevandsstrøm, som maa antages at have haft Afløb over Tystrup Sø — Sorø — Bromme til Nordvestsjælland (se A. A. ANDERSEN: Om Aase og Terrasser inden for Susaa's Vandomraade; D. G. U. II. Række Nr. 54. 1931).

Ekspursionen, der talte 47 Deltagere (hvoriblandt et Par Gæster), var hele Dagen begunstiget af godt Vejr; den opløstes i Næstved ved 18-Tiden, hvorefter Hovedparten af Deltagerne afrejste med Toget Kl. 19⁰⁵.

SIGURD HANSEN.

23. og 24. Juni 1944. Ekspursion til Aamosen og Odsherred.

Fredag d. 23. Juni. Deltagerne startede med Tog fra København H. Kl. 6⁰⁰ og ankom Kl. 8¹⁷ til Stenlille, hvor vi straks modtoges af Direktør, Ingeniør FR. KÜHL ved A/S Dansk Kalksandstensfabrik, der inviterede alle Deltagerne paa Morgenkaffe og desuden foreviste Fabrikken. Derefter besøgte Fabrikken Grusgrave i Stenlille Aasen, hvor Hr. S. A. ANDERSEN demonstrerede saavel Lagserien i Graven som Landskabet med de to Aasstykker: Stenlille Aas og Tjørntved Aas og den glacial Dal langs Sandlyng Aa. Disse Landskabsformer er Vidner om et subglacialt (senere subaerisk) Strømløb, der tæt før og omkring Tidspunktet for den begyndende Isbortsmeltning fra Midt-Sjælland førte betydende Vandmasser fra Egnen omkring Tjustrup-Bavelse Søerne og Sorø-Egnen over til NV-Sjælland forbi Stenlille og gennem Aamosens Bassin. Ogsaa i det tydeligt rygformede Aasstykke Nord for Stenlille Station besøgte et Par gode Profiler, hvorefter man til Fods begav sig nordpaa mod Undløse Bro. Ved Ørebro passeredes en mindre Floddal fra Afsmeltningstiden, der i sin Funktionstid førte Smeltevand fra det glacial Strømløb gennem Haraldsted Langsø og Gyrstinge Sø over til

Sandlyng Dalen og videre ud i Aamosen. Paa Vejen gennem Assentorp passeredes en Række karakteristiske plateauformede Bakker opbyggede af Smeltevandssand og -grus. Disse tolkes som et ikke sammenhængende glacio-fluvialt Randdelta, afsat i Huller i et Isdække af de samme Smeltevandssloder, som opbyggede Vielsted Aasen (i Gyrstinge-Sø-Dalen) og Aasene ved Stenlille. (V. MILTHERS: Nordvestsjælland's Geologi D. G. U. V. Række Nr. 6, 1943 og S. A. ANDERSEN: Om Aase og Terrasser inden for Susaa's Vandomraade. D. G. U. II. Række Nr. 54, 1931).

Fra Undløse Bro fulgtes Aamose Aa's nordlige Bred ud i Mosen til Storelyng og til den Vest herfor liggende »Mosegaarden« SV for Øgaard, hvor Sommerens Tørvegravning og de særlige Udgravninger paa Stenalder's Bopladsen (Øgaard) og de omkring denne nu fastlagte fordums Søbredder har været overvæget af en geologisk-arkæologisk Arbejdsgruppe under Ledelse af Hr. J. TROELS-SMITH. Kulturlagene i Mosen her repræsenterer mesolithiske Jægerkulturer knyttede til den Indsø, der i boreal og endnu i subboreal Tid indtog en Del af Aamosens Dalsenkning. Fra største Delen af atlantisk Tid er der kun fundet faa Vidnesbyrd om Bebyggelse. Kulturlaget fra boreal Tid er samtidig med Bopladsen i den bekendte Mullerup Maglemose i Vestsjælland, medens det yngre subboreale Kulturlag er fra en Indlandskultur svarende til Ærtebøllekulturen ude ved Havkysterne. Tildels samtidig med den sidstnævnte Indlandskultur er den ældste neolitiske Bondekultur (Dyssetid), der ogsaa har været stærkt udviklet i Landet omkring Aamosen, og som ude i Aamosens Aflejringer er repræsenteret ved talrige Offerfund (nedsatte Lerkar) og Baade med Tilbehør. Hr. TROELS-SMITH var i den heldige Situation at kunne demonstrere to velbevarede Baade (udhulede Ællestammer) og henimod en halv Snes Lerkar. (Th. MATHIASSEN: Stenalderbopladsen i Aamosen. Nordiske Fortidsminder 1943 og J. TROELS-SMITH: Foreløbige Resultater af de geologisk-arkæologiske Undersøgelser i Aamosen. Medd. fra D. G. F. Bd. 10. H. 2. 1942. Side 271).

Efter at have indtaget den medbragte Frokost i den geologiske Teltlejr fortsatte man til Fods til Undløse Teglværk, hvor der var Lejlighed til at studere et stort og smukt Profil i lagdelt Smeltevandsler (Issø-Ler) med overordentligt veludviklede Aarslag (Varv). I en Sænkning i Jordoverfladen saas Tørvelag af ringe Mægtighed underlejrrede af lagdelt Sand og dækkede af stenet Muld. En pollenanalytisk Undersøgelse foretaget for nogle Aar siden har vist, at der her fandtes Tørv fra Allerød-Perioden. (SIGURD HANSEN: Varvighed i danske og skaanske senglaciale Aflejringer. D. G. U. II. Række Nr. 63. Side 279).

Fra Undløse kørtes med Rutebil til Tølløse, hvor der spistes Middag, hvorefter man Kl. 19²² afrejste med Jærnbane til Nykøbing Sj., hvor der overnattedes.

Lørdag d. 24. Juni. Om Form. kørte Selskabet under Ledelse af Hr. V. MILTHERS paa Hestevogne til Rørvig, idet man undervejs studerede Landskabsformerne med de udstrakte Arealer af tørlagt Havbund fra Litorina (Tapes-) Tiden, Kystkliner fra Litorina-Havets højeste Stand og Strandvolde m. m. Ved Sydenden af »Højesand« forlod man Vognene, og Deltagerne spadserede langs denne lange, meget markerede

men nu tilplantede Flyvesandsvold op til Omraadet Syd for Dybesø. Hr. V. MILTHERS forklarede, at denne særprægede Klit skyldes Menneskets Indgriben med Opførelse af Risgærder for at beskytte de Øst derfor liggende dyrkede Marker mod den fremrykkende Sandflugt. Fodturen fortsattes Øst om Dybesø til Flyndersø, der er en fladvandet Lagunesø med tæt Bevoksning af Characeer paa Bunden. Begge Søerne er afspærrede fra Havet ved kraftigt udviklede Strandvoldsystemer.

Fra Hotellet ved Dybesø kørtes i Vognene tilbage forbi Rørvig Kirke og den derværende mod Vest vendte Litorina-Kystklint, idet der gjordes Holdt ved Skæreby Bakke, der i Litorina-Tiden udgjorde en Ø i det brede Sund mellem Nykøbing og den større Ø omkring Nakke-Rørvig. Omkring denne Ø opbyggedes efterhaanden smukt udviklede Systemer af Strandvolde, der fra dette faste Udgangspunkt straalte ud til mange Sider. I selve Bakketoppen, hvor de glaciale Dannelser nu naar op til 14 m over Havet saas i Grusgraven et smukt Profil i stejlt oprejste Lag af Sand og fint Grus, der henledte Tanken paa de stejlt stillede Lag i de hatformede Bakker Syd for Lammefjord.

Efter et Middagsophold i Nykøbing fortsattes Køreturen stadig under Hr. V. MILTHERS' Ledelse over Litorinakystskrænten ved Torsbjærg ud over det stærkt udviklede Strandvoldsystem i Vesterlyng og videre langs Strandvoldene mellem den nu udtørrede Lagunesø Klintsø og Kattegat til Klintebjærg, hvor der gjordes Ophold ved de store Grusgrave i den høje Kystklint. Daniske og paleocæne Kalkstensblokke i det herværende Diluvialgrus sorteres i stor Udstrækning fra og udnyttes til Kalkbrænding. Der er derfor her Lejlighed til palæontologiske Studier over den paleocæne Fauna. Herfra fortsattes til Sydvestspidsen af den fordums Ø: Klint, hvor man besaa en Affaldsplads fra Ærtebøllekulturens Befolkning. Hr. P. V. GLOB og Hr. SIGURD HANSEN redegjorde her for henholdsvis de arkæologiske og geologiske Forhold vedrørende Stenalderens Bosættelse i disse Egne, bl. a. omtaltes Undersøgelserne over de vekslende marine- og Ferskvands-Aflejringer i den lille Mose ved Tengslemark Syd for Klintsø. (A. P. MADSEN m. fl. Affaldsdynger fra Stenalderen i Danmark. Kjøbenhavn 1900. S. 122. og KNUD JESSEN: Litorinasænkningen ved Klintsø i pollenfloristisk Belysning. Medd. fra D. G. F. Bd. 9. S. 232).

Fra Klint kørtes forbi Østenden af det karakteristiske Bakkedrag, der danner Rygraden i den indre Del af Sjællands Odde mellem Sonnerup og Ebbeløkke og som mod Syd danner en meget iøjnefaldende stejl Skraaning. Oprindelsen af denne Terrænform; der ikke har noget at gøre med fordums Kystklinter, henstaar i det uvisse. Efter et kort Ophold med Besøg i Stenstrup Museum fortsattes Køreturen til Højby, hvor Hr. V. MILTHERS fra Randmorænevolden straks Øst for Jærnbane stationen demonstrerede Landskabsforholdene og deres Sammenhæng med det Stadium under Isafsmeltningen, da der laa Istunger i de Sænkninger, der svarer til de nuværende Fjorde: Nykøbing Bugt, Sidingefjord og Lammefjord. Saavel her ved Højby som ved Tinghule saas Profiler i Randmorænevoldenes groft grusede og blokriige Materiale. Fra en Top SV for Tinghule var der fortrinlig Udsigt over det flade og lavtliggende Forland, hvor-

af en stor Del har været overskyldet af Litorinahavet. Paa den videre Køretur fulgtes Randmorænebuen, der svarer til Inderlavningen Nykøbing Bugt indtil Svinninge By, hvorfra Ruten fulgte Randmorænebuen for Sidingefjords Gletschertunge ned til Hønsinge. Tæt NØ for denne By besteges en Bakketop oven for en Grusgrav, hvor Hr. V. MILTHERS forklarede denne Randmorænebue og dens Forhold til Naboerne samt demonstrerede Udsigten til den sydligste og mægtigste af Buerne — Vejrhøjebuen — med dens imponerende Affald mod NV og Nord med Høve Stræde og Esterhøj.

Da Demonstrationerne og Iagttagelserne i Marken hermed var afsluttede, benyttede Formanden Lejligheden til at udtale Foreningens varmeste Tak til Hr. V. MILTHERS, fordi han trods sin høje Alder havde paataget sig at lede denne Dags Ekursion, og erindrede derved om den meget betydningsfulde Indsats, som Hr. MILTHERS allerede i Slutningen af forrige Aarhundredes sidste Aarti havde gjort med Tolkningen af disse Bakkebuers Oprindelse som Israndsdannelser. Paa danske Geologers Vegne takkede og hyldede Formanden Hr. MILTHERS for det Arbejde han nylig havde afsluttet med Udgivelsen af »Nordvestsjællands Geologi« (D. G. U. V. Række Nr. 6. 1943).

Fra Hønsinge kørtes over Bakkebuens Inderside ned til Vig, hvor Ekursionen, der talte mellem 35 og 40 Medlemmer, opløstes. Et Flertal af Deltagerne returnerede til København med Jærnbanetog (Ank. K. 23⁴⁵).

SIGURD HANSEN.

Mødet 18. December 1944.

Hr. M. Degerbøl holdt Foredrag om Bison Fund i Danmark.

Herefter holdt Hr. Johs. Iversen Foredrag om Bison Fundenes Datering med nogle Bemærkninger om senglaciale Naturforhold.

Hr. J. Troels-Smith sluttede med et Foredrag om Fund af *Vitis silvestris*-Pollen i Danmark.

M. H. t. de enkelte Foredrags Indhold henvises til, at Afhandlinger om de respektive Emner vil blive offentliggjort i Danmarks Geologiske Undersøgelses Skrifter.

Dansk Geologisk Forenings Medlemmer har af Dansk Geofysisk Forening været indbudt til at overvære følgende Foredrag i 1944: 24. Marts:

Direktor HELGE PETERSEN: Meteorologien som anvendt Videnskab.

Af Det Kongelige Danske Geografiske Selskab har Dansk Geologisk Forenings Medlemmer i 1944 været indbudt til at overvære Forevisningen af en Film d. 11. April om Brunkulsbrydning med Foredrag af Afdelingsgeolog Dr. phil. KELD MILTHERS.

Palæontologisk Klubs Møder

i Aaret 1944.

9. December:

H. WIENBERG RASMUSSEN: Iagttagelser over Danienets Asteroid-fauna. Foredraget er trykt i dette Hefte (Side 417) under Titelen: Observations on the Asteroid Fauna of the Danian.

Mineralogisk-petrografisk Klubs Møder

i Aaret 1944.

26. Oktober:

RICHARD BØGVAD: Lidt Universalbordsteknik, særlig vedrørende Undersøgelse af Pleokroisme.

Foredragsholderen gjorde Rede for, hvorledes man ved Hjælp af det firekredsede Universalbord, under Bestemmelse af Pleokroisme og Absorption hos et tilfældigt orienteret Mineral i et Tyndslib, kan indstille 2 af dets Hovedsvingningsretninger i det vandrette Plan og parallelt med Traadkorsets Grene i Okularet ved Kipning om H- og K-Aksen. — Manipulationerne demonstreredes med REINHARDS Indikatrix-model fastgjort paa Universalbordet og betragtet under Mikroskopet ved Hjælp af Okular og Bertrandlinse. — Endvidere blev det matematiske Grundlag for Indstillingerne, nemlig Forholdet mellem N- og H-Koordinaterne hos 2 Hovedsvingningsretninger klarlagt, idet nævnte Koordinater kan henføres til en retvinklet, sfærisk Trekant, for hvilken følgende Ligning gælder: \cos til en skæv Vinkel = tg til den hosliggende Katete : tg til Hypotenusen. Naar Koordinaterne indsættes heri, faas den almengyldige Formel:

$$\cos(n_\gamma - n_\alpha) = tg h_\gamma : tg(90^\circ - h_\alpha).$$

HANS PAULY: Blygangen ved Spidlegaard.

Foredraget er trykt i dette Hefte Side 468.

ARNE NOE-NYGAARD: En Rapakivi fra Egedesminde.

Foredraget er trykt i dette Hefte Side 484.

1. December:

RICHARD BØGVAD: Spektrografisk Undersøgelse af østgrønlandske Bjergarter.

Foredragsholderen fremlagde Resultaterne af den spektrografiske Undersøgelse af ca. 280 østgrønlandske Bjergarter fra Kap Farvel til Angmagssalik samt enkelte fra Vestkysten Syd for Julianehaab. — Optagelserne er udført af Civilingeniør HENNING HANSEN paa en Kvartsspektrograf. — De vigtigste Resultater, der er kommet frem ved Undersøgelsen, er Vana-

dins og Bariums store Udbredelse og Paavisningen af Amfibolitternes Krom- og Nikkelindhold. — Vanadin optræder næsten uden Undtagelse i alle Prøver af Diabas, Amfibolit, Jerngnejs og Syenit, det findes tillige i mange Gnejser og Granitter men er betydelig sjældnere i Pegmatiterne. Denne Fordeling bekræfter fuldt ud Erfaringer, der er indvundet i Nordamerika, og som gaar ud paa, at Vanadinmængden aftager fra basiske til sure Bjergarter. — En Del af de spektrografisk undersøgte Bjergarter er blevet underkastet en kvantitativ kemisk Analyse: 6 Gnejser og Granitter indeholder fra 0,011 til 0,030 % V_2O_5 og 2 Diabaser henholdsvis 0,047 og 0,048 % V_2O_5 . — Ved Adskillelse af en Diabas i dens Mineralkomponenter ved Hjælp af tunge Vædsker og Magnetbehandling — og kvantitativ Vanadinanalyse af Fraktionerne, blev det opklaret, at den allerstørste Del af Vanadinet er bundet til Magnetjernstenen. — Til Sammenligning meddeltes Resultatet af kvantitative Vanadinanalyser af andre grønlandske og af et Par danske Bjergarter. Alle disse Vanadinanalyser er udført af A. H. NIELSEN paa Kryolitselskabet Øresunds Laboratorium. — Foredragsholderen sluttede sig til W. F. HILLEBRANDS Opfattelse med Hensyn til Nødvendigheden af i visse Tilfælde at bestemme Vanadinmængden under Udførelsen af Bjergartsanalyser for derved at undgaa Fejl i Jernbestemmelserne. — Barium er paavist spektrografisk i over 200 af de undersøgte Bjergarter; det forekommer næsten uden Undtagelse i Granitter af forskellig Oprindelse og findes ligeledes hyppigt i Syenit, Diabas, Gnejs etc. — Kvantitative Analyser udført af S. PALMQVIST viser højst forskelligt Indhold af Barium: En metamorf Granit har 0,56 % BaO, 6 Bjergarter bestaaende af Gnejs, Granit, Syenit, Amfibolit og Diabas indeholder fra 0,25—0,37 % BaO, medens andre kun indeholder Spor eller er helt fri for Barium. — Krom er fundet i alle Amfibolitter uden Undtagelse og Nikkel i en Del af disse. — Endvidere gjordes der Rede for andre Grundstoffers Optræden i Bjergarterne, og det samlede Resultat af den spektrografiske Undersøgelse blev gennemgaaet kritisk. — Til Slut henviste Foredragsholderen til, at man muligvis kunde anvende Spektrografien til Opklaring af stratigrafiske Problemer.

ARNE NOE-NYGAARD redegjorde derefter kort for nogle orienterende spektrografiske Undersøgelser paa Bjergarter fra det vestgrønlandske Basaltomraade; Undersøgelserne var udført paa samme Maade som og i Tilknytning til BØGVÅDS fra Sydøstgrønland. Alle Optagelser, ialt 15, var registreret paa samme Plade.

Der undersøgte en Række Bjergarter fra de ultrabasiske Sills og Dykes: Østerfjeld, Slibestensfjeld, Kulminen ved Qarsuarssuk, Serfat og Kûk angnertuneq alle beliggende paa

Nordsiden af Nûgssuaq. Bjergarterne er Pikriter og Peridotiter, der indeholder pegmatitiske Aarer eller Gange. Der gjordes følgende almindelige Iagttagelser: 1) V findes i alle Bjergarter og synes i Kaersutiten at følge Ti, 2) Cr og Ni findes i alle Bjergarterne, men savnes i Mineralet Kaersutit, hvilket formentlig betyder at de findes i den kaersutitholdige Bjergarts tidligere dannede Mineraler (Olivin, Ilmenit, Pyroxen), 3) Ba savnes i de ultrabasiske Bjergarter, men findes i deres — gabbroide — Pegmatiter og maa saaledes tilhøre Feldspaterne, Sr fandtes derimod ikke. Til Slut kan anføres, at der ved den spektroskopiske Undersøgelse af Kaersutiten ikke blev fundet Bekræftelse paa det af LORENTZEN angivne Indhold af Sn.

I to Prøver af Jernbasalten fra henholdsvis Ovifak og Asuk paa Disko fandtes Linjer for: Ba, Ni, Ti, V, men ingen Cr.